

UDC 378.147:338.48-52

DOI <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2023-18-126-141>

Analysis of the Structure and Content of Professional Training Future Tourism Specialists in the field of Sports and Health Tourism in Higher Education Institutions of Ukraine

Alona Petrova

Assistant of the Department of Tourism and Economics

Kyryvi Rih State Pedagogical University

✉ Gagarin Av. 54, Kyryvi Rih, 50086, Ukraine

E-mail: petrova.aa2810@gmail.com

ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0002-9513-5519>

Аналіз структури та змісту професійної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі за напрямом спортивно-оздоровчий туризм у закладах вищої освіти України

Альона Анатоліївна Петрова

асистент кафедри туризму та економіки

Криворізький державний педагогічний університет

✉ 50086, м. Кривий Ріг, проспект Гагаріна, 54

Abstract

The study is devoted to the state of training specialists in active tourism in the context of tourism specialists' training. **The goals of the article** are to analyse the structure of educational programs in the specialty «242 Tourism» regarding the

availability of sports and health (active) tourism disciplines; to provide quantitative and qualitative characteristics of the educational components of the studied direction. **Methods.** The study was carried out at the expense of quantitative and qualitative analysis of educational programs and components; comparison, systematization and generalization of the researched material in the specialty 242 Tourism (in the direction of sports and recreation and active tourism). **Results.** The author analysed forty-one educational programs in the specialty «242 Tourism (Bachelor)», studied educational programs, curricula, work programs of disciplines and educational and production practices in the direction of active tourism. Moreover, the analysis criteria were presented: the presence in the educational program of the profession of active tourism guide; the presence of specialized educational components that form the necessary competencies. As for the educational components of active tourism offered by the institutions, the results of the analysis can be summarized as follows: sixteen institutions offer mandatory educational components; in the context of subjects of free choice – thirteen higher educational institutions; specialized practice (tourist trip) – only five out of forty-one institutions offer on-site training in the form of a trip. Consequently, twenty-four institutions from the general list offer employment as sports and health tourism instructors. Eighteen of them ensure the acquisition of relevant knowledge, skills and abilities. **Conclusions.** The number of educational programs where sports and health tourism disciplines are mandatory is gradually decreasing. Such a picture indicates a contradiction between the requirements of the state to support and popularize a healthy lifestyle of the nation and the training of specialists in the tourism industry in this direction. As a result, we see the presence (absence) of practitioners in sports and health tourism at specialized departments; the available (absent) material and technical support of specialized departments regarding the organization of theoretical and practical training of sports and health specialists.

Keywords: tourism education, professional training, active tourism, sports and health tourism, educational program.

References.

1. Petrova, A. (2021). Teoretyko-metodychni zasady sportyvnoho turyzmu u pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv [Theoretical and methodological fundamentals of sports tourism in the training of future specialists]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedagogichni nauky*. 194, 218-222. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-194-218-221> [in Ukrainian].
2. Clivaz, C. & Langenbach, M. (2020). Organisation and professional development of mountain guides and leaders in tourist regions: The Swiss case compared with the French experience. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 29, 100257. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jort.2019.100257>.
3. Opolska, A. & Usyk, O. (2021). Akredytatsiia osvritnikh prohram zi spetsialnosti 015 Profesiina osvita (za spetsializatsiiamy): vyklyky y perspektyvy [Accreditation of Educational Programs in Specialty 015 Professional Education (by Specializations): Challenges and Prospects]. *Profesiina osvita: metodolohiia, teoriia ta tekhnolohii*, 13, 167-190. DOI: <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2021-13-167-190> [in Ukrainian].
4. Natsionalnyi klasyfikator profesii Ukrainy [National Classifier of Professions of Ukraine] (n.d.) zakon4.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#n5> [in Ukrainian].
5. Nacionalne agentstvo zabezpechennia yakosti vyshhoi osvity [National Agency for Higher Education Quality Assurance]. (n.d.). [naqa.gov.ua](https://public.naq.gov.ua/). Retrieved from <https://public.naq.gov.ua/> [in Ukrainian].
6. Spetsialnosti 2021 [Specialties 2021]. (n.d.) abit-poisk.org.ua. Retrieved from <https://abit-poisk.org.ua> [in Ukrainian].

7. Polozhennia pro systemu pidhotovky kadriv sportyvnoho turyzmu [Regulations on the training system of sports tourism personnel]. (n.d.) www.fstu.com.ua. Retrieved from <https://www.fstu.com.ua/statutni-dokumenty/> [in Ukrainian].

8. Walker, J. & Manyamba, M. T. (2020). Towards an emotion-focused, discomfort-embracing transformative tourism education. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 26, 100213. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2019.100213>.

9. Petrova, A. (2021). Osoblyvosti profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia do orhanizatsii sportyvno-ozdorovchoho turyzmu v Kryvorizkomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti [Features of professional training of future specialists in the field of service for the organization of sports and health tourism at Kryvyi Rih State Pedagogical University]. *Results of modern scientific research and development. Proceedings of the 7th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Madrid, Spain*. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua> [in Ukrainian].

Вступ

Український туризм в сучасних умовах має генерувати безліч інноваційних продуктів та послуг щоб конкурувати на світовому ринку послуг, зокрема і у спортивно-оздоровчому напрямі. У свою чергу, підготовка конкурентоспроможних фахівців з туризму має базуватись на дотриманні принципів євроінтеграції та відповідати загальносвітовим вимогам. Наразі існує потреба у створенні нових та перегляду існуючих освітніх програм до сучасних реалій галузі. Залишається відкритим питання фахової підготовки гідів з активного туризму.

У попередніх дослідженнях автора (Петрова А., 2021) здійснено порівняльну характеристику визначення поняття спортивного (активного, спортивно-оздоровчого) туризму науковою спільнотою та показано відмінності у формуванні

фахових компетенцій майбутніх професіоналів відповідно до предметної складової поняття. Але наразі питання щодо єдиної системи підготовки фахівців спортивно-туристичного напрямку в Україні та європейських країнах залишається актуальним.

Вагомий внесок у дослідження питань підготовки фахівців зі спортивного туризму в нашій країні зробили Зорін І., Квартальнов В., Колотуха О., Конох А. Наукові пошуки Зігунова В. присвячені проблемі професійної підготовки майбутніх менеджерів з туризму до організації туристсько-спортивної діяльності. Серед останніх закордонних наукових досліджень в галузі генезису професії гірського гίδα в європейському просторі слід відмітити роботу Кливаза К. та Лангенбаха М. де автори здійснили порівняльну характеристику компетенцій гірських гідів Швейцарії та Франції і визначили історичні, соціальні та політичні фактори, які загалом вплинули на появу професії гірського гίδα (Clivaz & Langenbach, 2020). Щодо глобального аналізу освітніх програм та якості надання освітніх послуг, то Опольська А. та Усик О. дослідили акредитаційні справи за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) з метою визначення слабких сторін освітніх програм спеціальності та окреслення подальшого вектору розвитку та удосконалення підготовки здобувачів освіти (Опольська А. та Усик О., 2021). З урахуванням результатів аналізу попередніх наукових пошуків метою статті є:

- проаналізувати структуру освітніх програм за спеціальністю 242 Туризм ЗВО України щодо наявності дисциплін зі спортивно-оздоровчого туризму;
 - надати кількісну та якісну характеристику освітнім компонентам спортивно-оздоровчого напрямку;
 - охарактеризувати співвідношення теоретичної та практичної складової підготовки гідів із спортивно-оздоровчого (активного) туризму;
 - окреслити перспективні вектори удосконалення освітніх програм за досліджуваним напрямом.
-

Матеріал і методи досліджень

Вивчення проблемного питання здійснювалось за рахунок кількісного та якісного аналізу освітніх програм та компонентів; порівняння, систематизації та узагальнення досліджуваного матеріалу за спеціальністю 242 Туризм виключно за напрямом спортивно-оздоровчий та активний туризм.

Результати та їх обговорення

У ході дослідження автором проаналізовано наявні освітні програми, оприлюднені на момент дослідження у вільному доступі в базі Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти станом на лютий 2022 року за спеціальністю 242 Туризм, рівень вищої освіти – бакалавр, у кількості 41 програма. Також до аналізу включено освітні програми ЗВО за ресурсом *abit-poisk*, що входять в ТОП-10 за кількістю поданих заяв станом на 2021 рік та ОП Криворізького державного педагогічного університету (ОП Туризм, КДПУ, 2021). Зокрема, вивчались такі документи: освітні програми, навчальні плани та робочі програми дисциплін і навчально-виробничих практик за напрямом спортивно-оздоровчого туризму, що були наявні у відкритому доступі на сайтах університетів та в базі Національного агентства забезпечення якості освіти. Звісно, проаналізовані 41 освітня програма складають третину від запропонованих 121 програми за результатами вступної кампанії 2021 року ресурсом *abit-poisk*, але вони відображають офіційно визнану думку освітньо-наукової спільноти щодо якості програм з підготовки фахівців туристичної галузі. У контексті дослідження було визначено такі *критерії аналізу*:

- наявність в освітній програмі в пункті «Придатність до працевлаштування» пропозиції професії «3414 Інструктор оздоровчо-спортивного туризму (за видами туризму)» відповідно до Національного класифікатора України «Класифікація професій» ДК 003:2010;

- наявність спеціалізованих дисциплін та практик, що формують необхідні компетентності.

Під час аналізу не враховувались окремі теми освітніх компонентів, що формують уявлення про основи спортивно-оздоровчого туризму та його види і не розкривають комплексно фахові компетентності за цим напрямом. Базисом щодо основних вимог в підготовці кадрів за спортивно-оздоровчим напрямом нами взято «Положення про систему підготовки кадрів спортивного туризму» від 16.04.2011р. Федерації спортивного туризму України.

Щодо попереднього вивчення та аналізу стану професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування до організації спортивно-оздоровчого, туризму можемо констатувати що заклад вищої освіти завдяки широкій автономії в межах професійного стандарту та з урахуванням регіонального контексту має право самостійно вирішувати: готувати йому фахівців спортивно-оздоровчого напрямку в контексті туристичної освіти чи ні. Також заклад самостійно формує оптимальний перелік необхідних компетентностей майбутнього фахівця туристичної галузі в залежності від викликів сьогодення. Але, на нашу думку, вважаємо за необхідне обов'язково закріплювати теоретичні знання під час навчальних практик за спеціальністю, особливо, якщо заклад обіцяє працевлаштування за досліджуваним фахом. Достатньо актуальним вважаємо дослідження закордонних науковців щодо важливості практичної підготовки, зокрема, автори наголошують на критичному переосмисленні засвоєного теоретичного матеріалу через емоції та дискомфорт під час походу чи подорожі (Walker & Manyamba, 2020). Узагальнено інформацію щодо стану професійної підготовки майбутніх фахівців за напрямом спортивно-оздоровчого туризму зображено в табл. 1.

Таблиця 1.

Аналіз стану про професійної підготовки майбутніх фахівців спеціальності 242 Туризм ЗВО України за спортивно-оздоровчим напрямом

Варіанти пропонованих ОК	Пропозиція працевлаштування за професією 3414 «Інструктор з оздоровчо-спортивного туризму»	
	Так	Ні
лише обов'язкові ОК	4	2
лише вибіркові ОК	10	3
обов'язкові ОК +практика		1
обов'язкові ОК +вибіркові ОК +практика	3	1
обов'язкові ОК +вибіркові ОК	1	2
жодного ОК	6	8
Усього програм:	24	17

За даними таблиці можемо зазначити, що повну професійну теоретично-практичну підготовку фахівців оздоровчо-спортивного напрямку здійснює лише п'ять з сорока одного закладу. А шість закладів вищої освіти України обіцяють працевлаштування за напрямом оздоровчо-спортивного туризму, не пропонуючи жодного спеціального освітнього компоненту. Вважаємо це недоліком окремих освітніх програм, оскільки пропозиція працевлаштування майбутнім фахівцям за напрямом спортивно-оздоровчого туризму без відповідної практичної підготовки, знижує якість засвоєння професійних компетентностей.

Щодо пропонованих закладами теоретичних та практичних освітніх компонентів зі спортивно-оздоровчого туризму, то результати аналізу можна узагальнити так:

– *обов'язкові освітні компоненти* – пропонують чотирнадцять закладів вищої освіти, об'ємом від 3 до 7,5 кредитів ЄКТС;

– *вибіркові дисципліни, що включено в обов'язкові блоки* – два заклади пропонують відповідні блоки дисциплін об'ємом від 4 до 6 кредитів ЄКТС, фактично, це ті самі освітні

компоненти обов'язкові до вивчення, але змістовне наповнення і назва дисциплін у вибіркових блоках може не суттєво відрізнятись;

– *дисципліни або блоки дисциплін вільного вибору здобувачів* – тринадцять вищих навчальних закладів пропонують опанування дисциплін спортивно-оздоровчого напрямку виключно через власну зацікавленість, загальний можливий обсяг опанованих освітніх компонентів 3-12 кредитів ЄКТС;

– *спеціалізована практика (туристичний похід)* – лише п'ять з сорока одного закладу пропонують виїзну практику у формі походу, об'ємом 2-7 кредитів ЄКТС.

Серед проаналізованих освітніх програм закладів вищої освіти України за спеціальністю 242 Туризм двадцять чотири заклади з загального переліку пропонують працевлаштування за професією «3414 Інструктор оздоровчо-спортивного туризму (за видами туризму)». Вісімнадцять з них забезпечують опанування відповідних компетентностей окремими дисциплінами (обов'язковими, вибірковими) та спеціальною практичною підготовкою, а шість закладів при цьому не пропонують спеціальних дисциплін спортивно-оздоровчого напрямку. Сімнадцять програм із досліджуваного переліку не вказують у пропозиціях працевлаштування окремо професію «3414 Інструктор оздоровчо-спортивного туризму (за видами туризму)», але дев'ять з них надають спеціалізовану теоретичну та практичну підготовку за спортивно-оздоровчим напрямом (Рис. 1).

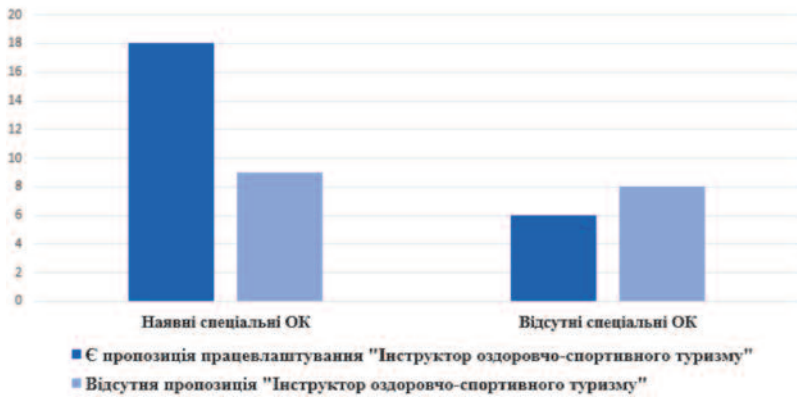

Рисунок. 1. Відповідність пропозиції працевлаштування до наявних спеціальних освітніх компонентів

Отже, двадцять сім освітніх програм із загального переліку досліджуваних закладів пропонують дисципліни зі спортивно-оздоровчого туризму у різному співвідношенні наявних обов'язкових, вибіркових та практик. Тобто, фактично, майбутні випускники цих закладів мають відповідні набуті знання, вміння та навички.

Ураховуючи можливість формування унікальної освітньої програми, кожен заклад пропонує різні комбінації навчальних дисциплін та практик за спортивно-оздоровчим напрямом. Загалом двадцять сім з сорока одного вищого навчального закладу нашої країни пропонують спеціалізовані ОК, аналіз яких і представлено на секторній діаграмі Рис.2.

Рисунок 2. Співвідношення освітніх компонентів для підготовки майбутніх фахівців за напрямом спортивно-оздоровчий туризм (%)

На малюнку можемо спостерігати, що 48% закладів (13 з 27) забезпечують опанування знань та вмінь зі спортивно-оздоровчого туризму лише за рахунок індивідуального вибору теоретичних дисциплін варіативного циклу підготовки. 7% закладів (2 з 27) додатково до обов'язкових теоретичних ОК пропонують вибіркові дисципліни за напрямом. Один заклад (1 з 27), що складає приблизно 4%, забезпечує опанування вмінь та навичок зі спортивно-оздоровчого туризму через обов'язкову туристичну практику та додатково надає теоретичні знання за умови вільного вибору відповідних дисциплін через індивідуальну траєкторію освітнього процесу. 22% закладів (6 з 27) пропонують обов'язкове теоретичне опанування ОК за напрямом без його практичного закріплення. 4% закладів (1 з 27) забезпечують підготовку фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму через опанування обов'язкових освітніх компонентів та його практичне вдосконалення за рахунок спеціальної практики. 15% закладів (4 з 27) забезпечують

повну теоретично-практичну підготовку майбутніх фахівців за напрямом спортивно-оздоровчого туризму та дозволяють додаткове вдосконалення знань через пропонувані дисципліни вільного вибору. Загалом, до закладів, що надають спеціалізовану теоретичну підготовку підкріплену практикою, відносяться Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Криворізький державний педагогічний університет, Львівський національний університет імені Івана Франка, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія.

Якщо окремо проаналізувати освітню програму Криворізького державного педагогічного університету за спеціальністю 242 Туризм до 2021 року, то спортивно-оздоровчий напрям було представлено обов'язковою дисципліною «Спортивний туризм», навчальною практикою з активного туризму, вибіркоким компонентом професійного циклу «Діяльність туристичної самодіяльної організації» та вибіркоким компонентом загально університетського циклу «Активний туризм» загальною кількістю 11 кредитів ЄКТС. Щодо аналізу освітніх програм з туризму Криворізького державного педагогічного університету за останні кілька років, то можемо зазначити, що і стара програма 2019 року, і досліджувана від 2021 року повністю відповідають вимогам теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців оздоровчо-спортивного туризму (Петрова А., 2021) Але за освітніми програмами Криворізького державного педагогічного університету що передували проекту програми від 2021 року, як і в програмах інших закладів вищої освіти, спортивний туризм вивчався як вид спорту та були відсутні теми, що розкривають спортивний туризм як вид туризму, не вистачає інформації та навичок щодо організації спортивно-масових заходів та організації подорожей на спортивно-масові заходи. Цим темам в освітніх програмах приділено дуже мало уваги, або вони зовсім не розглядаються.

Слід також окремо зауважити, що навіть за умови вільного вибору спеціалізованих дисциплін зі спортивно-оздоровчого туризму в окремих закладах простежується структурно-логічна блокова система вибору освітніх компонентів, що обумовлює обов'язкове опанування теоретичних знань, практичних вмінь та навичок, формування фахових компетентностей за окресленим спеціалізованим напрямом. Освітня система вищих навчальних закладів пропонує два різновиди блокової системи вибіркових дисциплін:

1) комплексні вибіркові блоки освітніх компонентів, де враховано опанування компетентностей за різними напрямками туристичної діяльності (тобто, до блоку обов'язково входить дисципліна зі спортивно-оздоровчого туризму);

2) спеціалізовані блоки вибіркових дисциплін за окремими напрямками (тобто, блок спортивно-оздоровчого напрямку пропонує на вибір будь-яку одну дисципліну).

Отже, пропоновані різновиди блоків дисциплін покликані розвивати знання, вміння та навички одночасно за багатьма видами туризму, це розширює обізнаність майбутнього фахівця в окремих видах туристичної діяльності, але не зосереджує на вдосконаленні вмінь та навичок за конкретною спеціалізацією. Тобто, загалом заклади готують фахівців широкого профілю без акценту на конкретний вид діяльності. Цілком логічним вбачаємо орієнтацію окремих закладів вищої освіти на регіональний компонент та акцент уваги саме на тих видах туризму які розвиваються безпосередньо в регіоні. Такий підхід формує у майбутніх фахівців компетентності для розвитку безпосередньо внутрішнього та в'їзного туризму.

Висновки

Аналіз результатів вивчення освітніх програм в українських закладах вищої освіти показує, що включення

дисциплін зі спортивно-оздоровчого туризму в обов'язковий цикл навчання стає з кожним роком менше. Якщо п'ять років тому дисципліна «Спортивний туризм» була в розділі обов'язкових професійних дисциплін, то зараз в більшій мірі серед вибіркових. Така картина вказує на протиріччя між вимогами держави щодо підтримки та популяризації здорового способу життя нації і кваліфікацією фахівців туристичної галузі у цьому напрямі. Причиною таких розбіжностей вбачаємо у:

1) обмеженому матеріально-технічному забезпеченні профільних кафедр щодо організації теоретичної та практичної підготовки фахівців спортивно-оздоровчого напрямку, зокрема фінансування туристичних походів, в більшій мірі, здійснюється за власний рахунок здобувачів, що вимагає оптимізувати співвідношення ціна-якість походу;

2) дефіциті фахівців-практиків зі спортивно-оздоровчого туризму на профільних кафедрах;

3) високий рівень популяризації виїзного (міжнародного) рекреаційного пасивного туризму, порівняно із внутрішніми активним та екстремальними видами туризму;

4) спортивно-оздоровчий туризм – це, в першу чергу, дисципліна яка вимагає набуття практичних навичок на виїзних практиках, а їх організація вимагає від науково-педагогічного колективу додаткових зусиль, відповідальності та високого рівня організаційних здібностей.

Література

1. Петрова А. А. Теоретико-методичні засади спортивного туризму у підготовці майбутніх фахівців. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. № 194. С. 218-222. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-194-218-221>.

2. Clivaz C, Langenbach M. Organisation and professional development of mountain guides and leaders in tourist regions: The Swiss case compared with the French experience. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. 2020. Vol. 29. DOI: 100257 <https://doi.org/10.1016/j.jort.2019.100257>.

3. Опольська А., Усик О. Акредитація освітніх програм зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями): виклики й перспективи. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. 2021 (13), 167-190. DOI: <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2021-13-167-190>.

4. Національний класифікатор професій України : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#n5> (дата звернення 15.02.22).

5. Публічна інформація щодо акредитації освітніх програм Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти : веб-сайт. URL: <https://public.naq.gov.ua/> (дата звернення 20.02.22).

6. Спеціальності 2021 : веб-сайт. URL: <https://abit-poisk.org.ua> (дата звернення: 20.12.2021).

7. Положення про систему підготовки кадрів спортивного туризму : веб-сайт. URL: <https://www.fstu.com.ua/statutni-dokumenty/> (дата звернення 17.12.2021).

8. Walker J., Manyamba M. T. Towards an emotion-focused, discomfort-embracing transformative tourism education. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*. 2020. Vol. 26, 100213. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2019.100213>.

9. Петрова А. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування до організації спортивно-оздоровчого туризму в Криворізькому державному педагогічному університеті. *Results of modern scientific research and development. Proceedings of the 7th International scientific and practical conference*. Barca Academy Publishing. Madrid, Spain. 2021. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua>.

Петрова А. А.

Аналіз структури та змісту професійної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі за напрямом спортивно-оздоровчий туризм у закладах вищої освіти України

Анотація

Матеріал статті розкриває одне із проблемних питань дисертації автора «Професійна підготовка фахівців сфери обслуговування до організації спортивно-оздоровчого туризму». У статті вивчено стан підготовки спеціалістів з активного туризму у контексті підготовки фахівців з туризму. Цілі статті: проаналізувати структуру освітніх програм за спеціальністю 242 Туризм щодо наявності дисциплін зі спортивно-оздоровчого (активного) туризму; надати кількісну та якісну характеристику освітнім компонентам досліджуваного напрямку. Проаналізовано сорок одну освітню програму, навчальні плани, робочі програми дисциплін і практик за напрямом активного туризму. Критерії аналізу: наявність в освітній програмі пропозиції професії інструктора спортивно-оздоровчого туризму; наявність спеціалізованих освітніх компонентів, що формують необхідні компетентності. З'ясовано, що обов'язкові освітні компоненти пропонують шістнадцять закладів; у контексті дисциплін вільного вибору – тринадцять закладів вищої освіти; спеціалізована практика (туристичний похід) – лише п'ять закладів. Двадцять чотири заклади пропонують працевлаштування інструктором спортивно-оздоровчого туризму, але не всі з них забезпечують опанування відповідних знань, умінь та навичок. З кожним роком зменшується кількість освітніх програм де дисципліни зі спортивно-оздоровчого туризму є обов'язковими. Така картина вказує на протиріччя між вимогами держави щодо підтримки та популяризації здорового способу життя нації і підготовкою фахівців туристичної галузі у цьому напрямі. Причиною таких розбіжностей вбачаємо у популяризації міжнародного рекреаційного туризму; наявності (відсутності) фахівців-практиків зі спортивно-оздоровчого туризму на профільних кафедрах; обмеженому матеріально-технічному забезпеченні профільних кафедр щодо організації теоретичної та практичної підготовки фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму.

Ключові слова: туристична освіта, професійна підготовка, активний туризм, спортивно-оздоровчий туризм, освітня програма.